

מכתבי קוראים

על כמות החלב לפרה, מחיר המזון והרווחיות

מדי פעם וגם לאחרונה חוזרים אצלנו על הטענה, כי יש להרבות בייצור החלב לפרה על מנת להגביר את הרווחיות.

נכון! אבל, למיטב הערכתי, רק כאשר העליה בייצור החלב מושגת באמצעים של ממשק, כמו שטח מחיה לפרה, צינון וקילוח בקיץ, מרבץ נקי ויבש וכיוצא בזה אמצעי ממשק.

הגברת ייצור החלב לפרה בדרך של שינויים בהרכב ההזנה עשוי במקרה הטוב לתרום לשמירת הרווחיות כבעבר, ובהרבה מקרים אף לפחיתה ברווחיות.

למיטב הערכתי, שמירה על מנת מזון הגיונית וזולה יחד עם ממשק וטיפול משופרים – ולא דוקא הגברת ייצור החלב לפרה בכל מחיר – יבטיחו את הרווחיות המירבית ולכן ההגדרה הפשטנית, כפי שהיא מוצגת אצלנו מדי פעם, עשויה להכשיל ולא להועיל.

עופר קרול

שלום רב!

לאחרונה קיבלתי את כרטיס הפרה **מקדחה** 2011 (עתודה), ילידת יוני 1873. היא מתה בגמר התחלובה ה-11 בשיבה טובה בגיל 14. בידי כרטיס מכל התחלובות שלה, סיכמתי את החלב ב-11 התחלובות: 100,610 ק"ג, 9,146 ק"ג בממוצע לתחלובה ב-321 ימי חליבה, 28.5 ק"ג ליום חליבה.

לא הרבה פרות עתודות מגיעות להשגים אלה. מן הראוי לציין אותה ואת השגיה בכתבה ב"משק הבקר והחלב". ר"ב תמצאו רשימה שהופיעה בעלון קב' גנוסר ובה תיאור מפליג שבחתי הפרה הזו.

בברכה

צבי נוימן

שה"מ חדרה

מקובלת בספרדית ה־nodriza = המיינקת, הן בתור אמה מיינקת ילוד אישה, הן בתור פרה מיינקת עגל; בצרפתית נשמרת ה־nourrice. דמיון המילים הספרדית והצרפתית לפועל הרומי העתיק לא משאיר ספק.

מרדכי מלען

הדים מחו"ל

שלמה דורי, יפעת

בגליון Hoard's Dairyman מה-25.3.87 התפרסמה רשימה של אחד המומחים האמריקאיים הידועים, פרופ' M.E. McCullough, על ביקורו באנגליה. הוא מתאר את הצעדים בהם נוקטים מגדלי הבקר באנגליה במשטר של מכסות חלב. הם הולכים בשלוש דרכים במקביל: הורדת ההוצאות למזון לייצור חלב, הקטנת מספר הפרות על ידי הוצאת בעלות פוטנציאל ייצור נמוך והורדת תגובת החלב לפרה. כללית מצאו מגדלי הבקר באנגליה, שזול יותר לקנות גרעינים אמריקאיים ואת הגרעינים מתוצרת מקומית למכור לממשלת בריטניה (מוכר לכם? – ש.ד.).

בשטח ההדרכה נעשים מאמצים לייעל אותה ולהוריד מהממשלה את נטל החזקתה. החל מה-1.4.87 ישלמו החקלאים עבור ההדרכה חושבים, שאם ישלמו עבור ההדרכה – ישתמשו טוב יותר בשירותיה. מצד שני, המדריכים יבצעו עבודה טובה יותר, היות ועתידם יהיה תלוי בזה, שלעבודתם יהיה ביקוש. (מוכר לכם? – ש.ד.) מחלקת ההדרכה של Reading (אחת הטובות באנגליה) נסגרה ועומדת למכירה!

בשטח המחקר, הוחלט על קיצוץ של 50% בתמיכה הממשלתית. לאנגליה יש יותר מדי מרכזי מחקר ויותר מדי חוקרים עוסקים באותם מחקרים בייצור חלב (מוכר לכם? – ש.ד.).

ב-1979 פירסמתי שתי רשימות ב"משק הבקר והחלב" (161, 162) בנושא ההדרכה והמחקר אצלנו. מסקנותי היו זהות למה שמתבצע "בארץ עניה ומפגרת" כמו אנגליה. בתנאים שלנו הדברים חמורים יותר ודחופים יותר ועל ה.מ.ב. לראות את הנושאים האלה כאתגר אקטואלי ודחוף.

מקדחה 2011

ל"אחרי מות קדושים", החזירה "מקדחה" נשמתה לבורא. או כפי שנהגנו לכנותה "הפרה הכי זקנה ברפת" חלוצה, מורה, ולוחמת.

יהי זכרה ברוך!

בשם: "מיכל", "מלכה", "מפונקת", "מרגמה", "מודדת", וכל הרפת בקיבוץ גינוסר

איתמר גורן

תגובה למאמרו של מיכאל איתן

(משק הבקר והחלב עמוד 208)

בלשון המעטה ובניסוח מאופק אומר, שנדהמתי מקביעתו הפסקנית של הכותב "עובדה היא שכל החברות הגדולות בעולם נטשו את הזיהוי בעמדה ומפתחים או משווקים מערכות זיהוי סף..."

בתוקף תפקידי כמנהל השיווק של צ.ח.מ. – אפיקים המוכרת את מדי החלב שלה לחברות הגדולות בעולם – סרג' ארצות הברית, אלפא לואל אירופה, פולוד, פאקו בלגיה, אוויה-פולוד הולנד, מנוס אירופה, וחברה בדרום אפריקה, ואפילו באומטיק בגרמניה, ובאומטיק הולנד, – יוצא לי מדי מספר חודשים להיפגש עם כל אותם יצרנים ומשווקים ולראות ולחוש את האינפורמציה העדכנית ביותר בשוק, והעובדות על סמך המגעים והקשרים הנ"ל הן:

א. רוב החברות הרציניות בעולם הגיעו למסקנה חד-משמעית, שזיהוי בכניסה אינו אמין דיו כספק נתונים למערכת ממוחשבת (הדורשת נתונים ברמת דיוק של 95% ומעלה על מנת שעיבוד הנתונים והמסקנות יהיו שימושיים) ועובדות ומחפשות פתרונות של זיהוי עמדותי.

ב. אין בעולם אף רפת מסחרית עם למעלה מ-20 עמדות חליבה (עבור מספר מאות פרות), שעובדת עם מערכת ממוחשבת לניהול חליבה עם זיהוי בכניסה.

ג. כל הרפתות הנסיוניות הידועות לי, שבהן עובדות מערכות ניהול חליבה (ללא האבסה במכון), הן רפתות עם מספר עמדות קטן (8-12 ברמת הרפת המושבית) ובהן מותקן

ב-16 ביוני 1973 נולדה **מקדחה** בת לגל ולארוה. אף על פי שנולדה ארבעה חודשים לפני מלחמת יום הכיפורים ומתה עם כינון הועידה הבין-לאומית, (כמו שאומרים אצלנו: "פרת שתי המלחמות"), וכל חייה עברו בצל המאורעות שהסעירו את המדינה (מלחמת אוקטובר, ועדת אגרנט, מהפך, מבצע ליטני, מלחמת לבנון, סברה ושתילה, ופרשת בלאס), חיה מקדחה בשלווה, כאילו ביקשה בחייה לממש את שאיפותנו לשלום ולמעט שקט באזורנו.

קשה לסכם בדברי הספד קצרים אלה את הערכותנו לפועלה של "מקדחה" ברפת. עשר המלטות! – כאשר באחרונה נולדו לה במזל-טוב זוג תאומים טעימים. מחזיקה בתואר "עתודה", ובשנת 80' נתנה למעלה מ-2000 ליטר חלב מעל לממוצע אחיותיה ברפת. ב-14 שנות פעילות כלכלית היא נתנה 80,000 ליטר חלב בתוספת לצאצאיה, אשר עד היום הם מעמודי התווך בפעילות הרפתות בצפון.

דורות של רפתנים התחנכו על ברכיה/עטינה והיא, כמו שנאמר: "יותר מאשר העגל רוצה ללמוד, הפרה רוצה ללמד".

בכל י"ד שנות חייה לא עזבה אפילו פעם אחת את המשק (למרות שאיננה בת-משק), לא שגת חופש, לא חופשת צעירים, לא חו"ל, ואפילו לא נטלה חופשת לידה בת יום אחד. מעולם לא ביקשה רכב ותמיד התחשבה בסדרן. ואפילו כשהזמנו ספישל ל"צפונית", היא מחלה על כבודה ומתה יום לפני. אכן, ציונית נאמנה למולדתה, קיבוצה, ורפתה ופרה למופת ולדוגמא. במשך י"ד שנותיה, "מקדחה" היתה תמיד מעל לשאר העדר, "מורמה מעם", בתנובת חלב – ממוצע של 30 ליטר ומעלה ליום, וכל השאר. בשנתה הי"ד החלה ירידה חריפה בכמות החלב ולראשונה היתה מתחת לממוצע העדר. בחודשים האחרונים דעכה "מקדחה", ובחודש האחרון כמעט הפסיקה לתת חלב.

ביום ה' ח' באייר – בין פרשת "תזריע"

זיהוי עמדות פסיבי – כאשר נעשים סידורים מיוחדים, מסורבלים ומגבילים בעמדה, המאלצים את הפרה לעמידה ותנוחת ראש מאד מסוימת!

ד. קיים הפתרון הישן של האבסה במכון, שנמצא כלא יעיל והמייקר מאד את בניית המכון, מאיט את קצב החליבה וגורם לבזבז מזון. פתרון זה מקובל בשימוש בעיקר באגליה וגם כן רק במכונים קטנים.

ה. רפתות נסיוניות כאלה קיימות בעיקר בהולנד, צרפת, וצידוד הזיהוי מיוצר על ידי שתי חברות הולנדיות, POISE ו-HOKFARM. צידוד זה נקנה על ידי רוב החברות בעולם. חברות אלה יצרו אתנו קשר ישיר, על מנת לנסות לשלב את הזיהוי שלהם עם המדים שלנו. זה חלק עיקרי ממקורות האינפורמציה

שבידינו, המאפשר לי לקבוע חד-משמעית, שקביעתו של מיכאל איתן נציג "באומטיק" בארץ אינה מבוססת (בלשון המעטה). ויותר מזאת, ברוב הרפתות הקטנות והנסיוניות שהזכרתי עובדים המזהים הפסיביים בעמדה, עם מדי החלב של צ.ח.מ.-אפיקים.

באשר לניתוח היתרונות והחסרונות שאשר את זכות התגובה בידי המהנדס אלי פלס (ראה מדור המיכון) מפתח הפרויקט של "אפיקמילק", שהינה עדיין המערכת המסחרית הממוחשבת היחידה בעולם, שעוסקת בניהול חליבה ברפתות גדולות.

אריק בקר

מנהל שיווק

צ.ח.מ. אפיקים

לזכרו של יוסף זולר – עמית למקצוע וחבר שאיננו

עם איחוד מכוני ההזרעה של באר-טוביה והשירות להזרעה, ריכוז הפריים בפריית השירות וכניסת חברים מבאר-טוביה לפעילות בועד והנהלת השירות להזרעה, פעל יוסף כחבר ועדת הטיפוח ומאוחר יותר במשך זמן ארוך כיושב ראש האגודה. בתפקידו זה כיושב ראש האגודה היה חייב, בנוסף לטיפול בבעיות המקצועיות שהיו חביבות עליו, לעסוק גם בבעיות אירגון, מנהלה, שכר ולקבל החלטות בנושאים אלה. יוסף, שנחנך בשלוות נפש, ניהל את ישיבות המזכירות, ההנהלה ופגישות עם ועד העובדים בצורה עניינית ובאווירה טובה ורגועה. זכורה לי ישיבה, בה הציגו חברי ועד העובדים את דרישותיהם לשנה הקרובה. יוסף ביקשם לאפשר למזכירות לדון בדבר בהעדרם ולחזור לאחר כשעה. לכשיצאו התקיים דיון ויוסף ניתח את תביעתם אחת אחת וסיכם: "דרישות אלה

על יוסף שמעתי בשנות החמישים מילדי באר-טוביה בהיותי תלמיד במקוה-ישראל ורפתן בקיבוץ בצפון הארץ. מאוחר יותר עבדתי כמזריע באגודת א.ל.מ. בעמק הירדן ובמפגשים בין הפעילים באגודות ההזרעה למדתי להכיר את יוסף.

יוסף ועדר הבקר של באר-טוביה היו ויישארו אחד. עדר הבקר של באר-טוביה "היה שלו", מפעל חיים להתגאות בו. הקפו, הגדול בארץ מבחינה מספרית וכספית של ענף הבקר בבאר-טוביה כיום מוכר וידוע, אך העוקב אחרי העבודה המקצועית כבר בשנות הארבעים והחמישים מבחין בממשק רביה, בחירת פרים, הפעלת מכון ההזרעה למושב באר-טוביה ומושבים סמוכים, מבחין בראשוניותו וביוזמותיו של המושב בנושאים אלה, כשהיוזם וגם המבצע היה יוסף.